

**Izvještaj o provedenom istraživanju o uključenosti građana
u procese donošenja okolišnih odluka u 15 mjesnih
zajednica Općine Centar Sarajevo**

Udruženje “Aarhus centar u BiH”

decembar 2016. godine

*Projekat „Jačanje participativnosti građana u procesima donošenja okolišnih odluka“
podržava Općina Centar Sarajevo*

Uvod

U okviru projekta finansiranog od strane Općine Centar Sarajevo „*Jačanje participativnosti građana u procesima donošenja okolišnih odluka*“, kojeg je implementiralo Udruženje „Aarhus centar u BiH“, provedeno je istraživanje u kojem su učestvovali predstavnici 15 mjesnih zajednica sa područja Općine Centar Sarajevo.

Cilj istraživanja bio je dobivanje informacija o uključenosti građana i potreba mjesnih zajednica za uključivanje njihovih građana u procese donošenja odluka u oblasti okoliša.

Prikupljanje informacija izvršeno je metodom anketiranja putem sastanaka sa predstavnicima 15 mjesnih zajednica Općine Centar Sarajevo, u periodu oktobar - novembar 2016. godine.

Anketiranje je izvršeno od strane zaposlenika Udruženja „Aarhus centar u BiH“.

Dizajn upitnika, unos podataka i stručna obrada ankete: Sabina Jukan, izvršna direktorica Udruženja „Aarhus centar u BiH“.

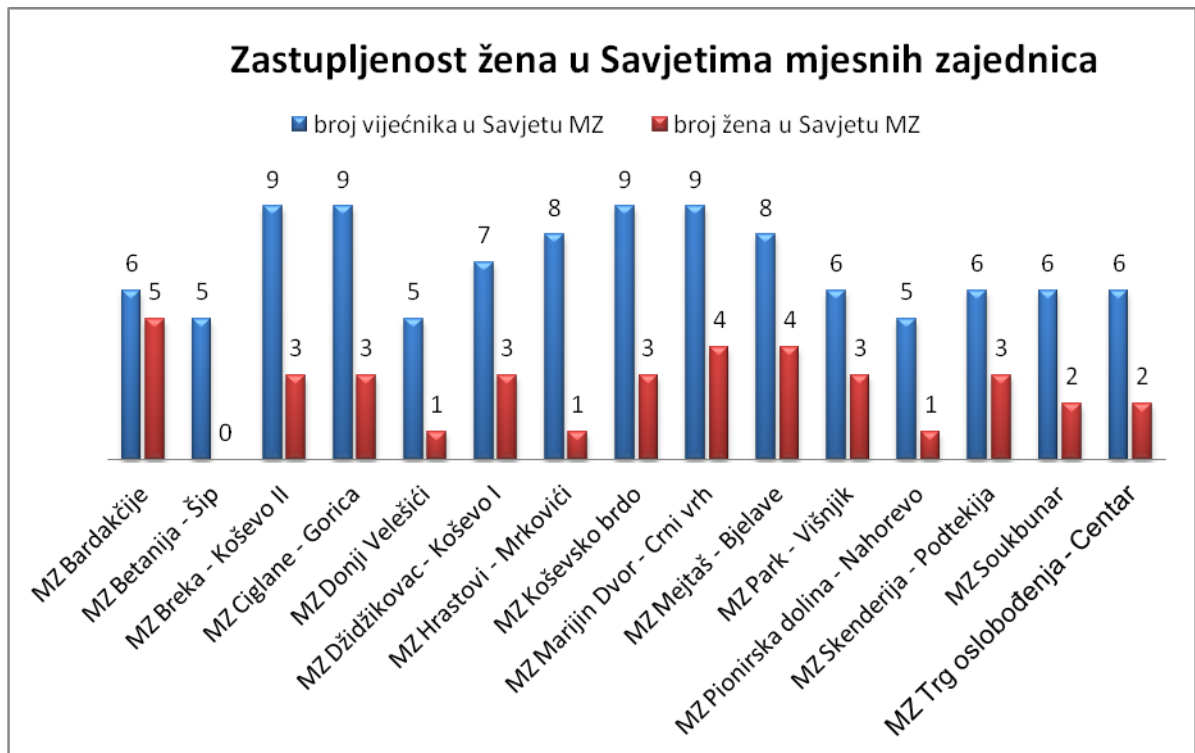
Anketari: Nina Kreševljaković i Vanja Babić zaposleni Udruženja „Aarhus centar u BiH“

Opći podaci o istraživanju

U projekat „Jačanje participativnosti građana u procesima donošenja *okolišnih odluka*“ uključene su bile sve mjesne zajednice (MZ) Općine Centar Sarajevo: MZ Bardakčije, MZ Betanija - Šip, MZ Breka – Koševo II, MZ Ciglane - Gorica, MZ Donji Velešići, MZ Džidžikovac – Koševo I, MZ Hrastovi - Mrkovići, MZ Koševsko brdo, MZ Marijin Dvor – Crni vrh, MZ Mejtaš – Bjelave, MZ Park – Višnjik, MZ Pionirska dolina – Nahorevo, MZ Skenderija – Podtekija, MZ Soukbunar i MZ Trg oslobođenja – Centar.

Slika 1. Broj stanovnika posjećenih mjesnih zajednica

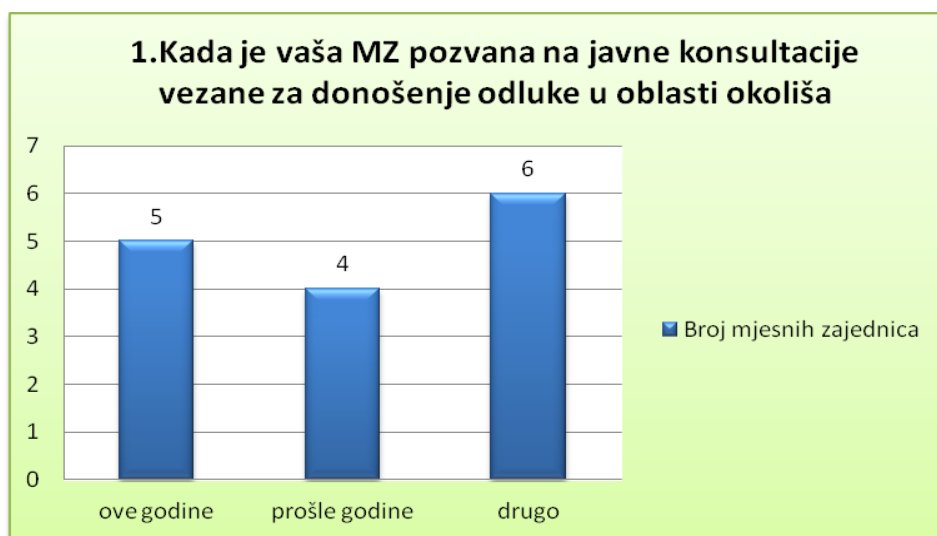

Slika 2. Broj vijećnika u Savjetu MZ i zastupljenost žena

Rezultati istraživanja

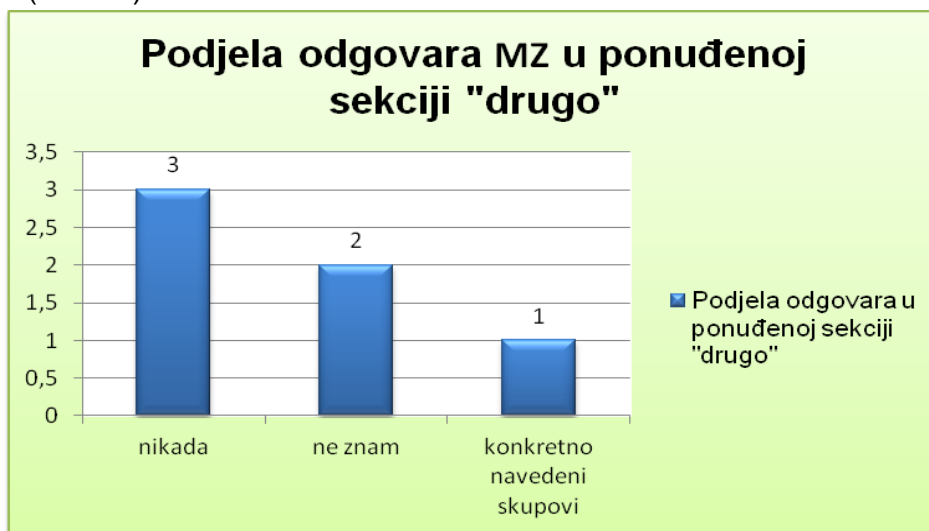
1. Kada je posljednji put vaša Mjesna zajednica informirana/pozvana na javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša?

Istraživanje je pokazalo da 5 od ukupnog broja posjećenih mjesnih zajednica je pozvano ove godine na javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša, 4 prošle godine a čak 6 mjesnih zajednica je izjavilo nešto drugo. (Slika 3)

Slika 3. Učestalost poziva na javne konsultacije vezane za okoliš

Zabrinjavajuća je informacija da je u u ponuđenoj opciji odgovora „drugo“ najviše odgovora bilo čak 6, od kojih su tri odgovora bila da te mjesne zajednice nisu nikada dobile pozive za javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša. (Slika 4)

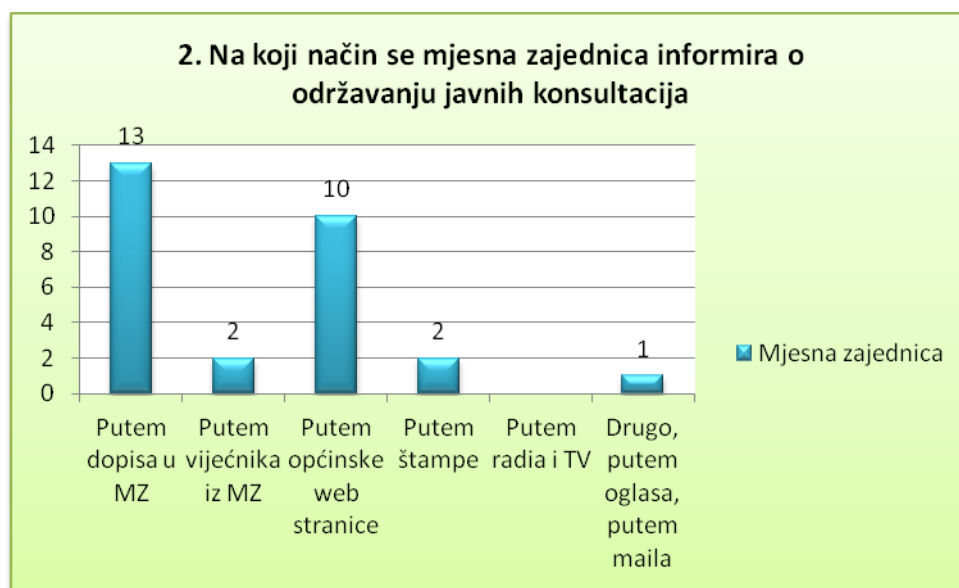

Slika 4. Prikaz odgovora „drugo“ ponuđenih u prvom pitanju

2. Na koji način se mjesna zajednica informira o održavanju javnih konsultacija (uvida, rasprava)?

Istraživanje je pokazalo sa su najzastupljeniji načini informiranja o javnim konsultacijama dopis u mjesnu zajednicu i općinska web stranica.

Neke od posjećenih mjesnih zajednica dobijaju informacije i putem vijećnika dok druge putem emaila. (Slika 5)

Slika 5. Načini informiranja mjesnih zajednica o javnim konsultacijama

3. Koliko se stanovništvo uključuje u javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša? Kakav je odziv građana?

Analiza uključivanja građana u javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša pokazala je da od ukupnog broja posjećenih mjesnih zajednica u po 7 mjesnih zajednica je odziv građana nezadovoljavajući ili dobar dok u jednoj mjesnoj zajednici nisu ni imali priliku za uključivanje.

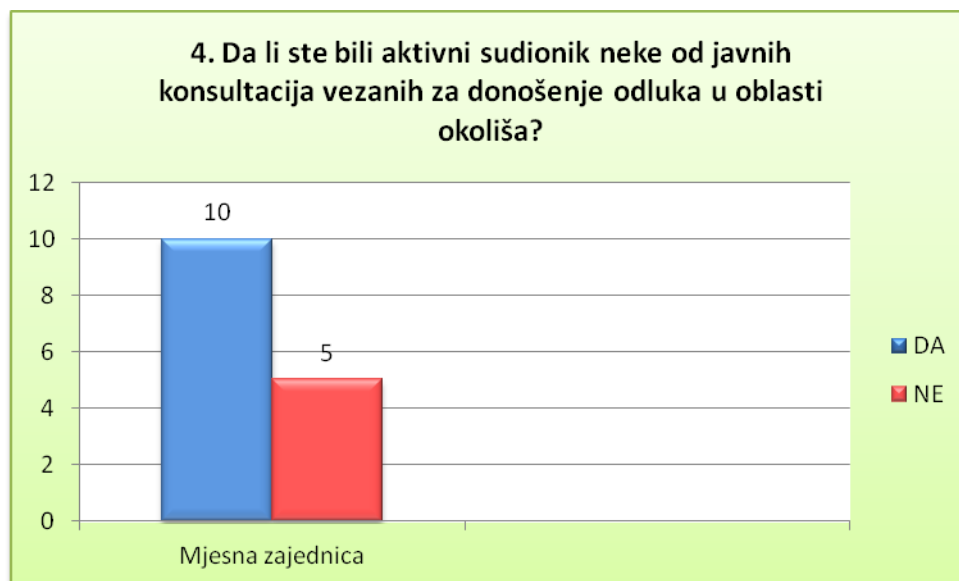
(Slika 6)

Slika 6. Uključivanje građana u javne konsultacije

4. Da li ste bili aktivni sudionik neke od javnih konsultacija vezanih za donošenje odluka u oblasti okoliša? (prostorno-planska dokumentacija, okolišne dozvole, zakoni,...)

Pitanje se odnosilo na vlastita iskustva ispitanika (sekretar ili vijećnik Savjeta MZ). 66,67% od ukupnog broja ispitanika imalo je iskustva u javnim konsultacijama vezanim za donošenje okolišnih odluka. (Slika 7)

Slika 7. Iskustvo ispitanika u javnim konsultacijama

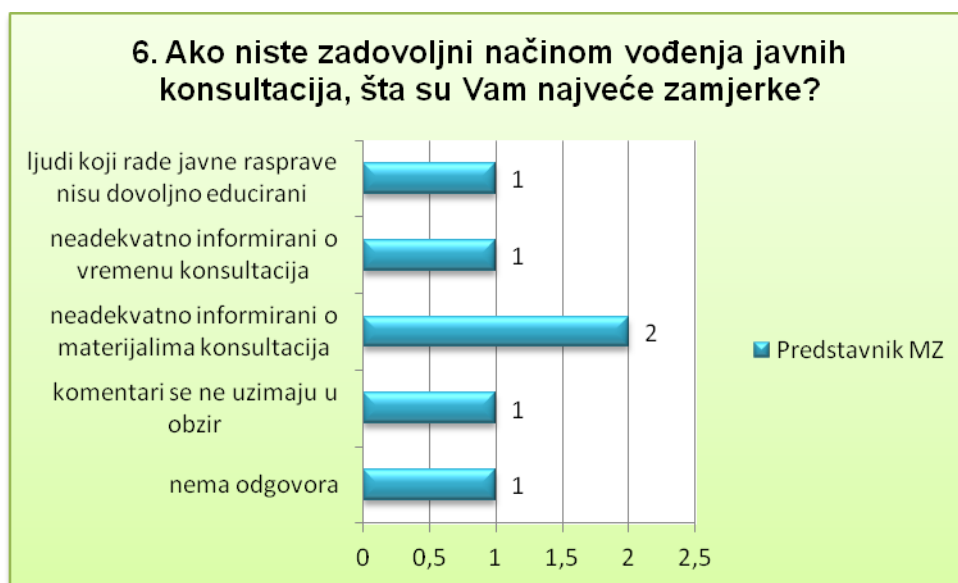
5. Jeste li zadovoljni načinom na koji su vođene javne konsultacije?

Od ukupno ispitanih predstavnika mjesnih zajednica njih 6 je bilo podijeljenog mišljenja jer se 6 izjasnilo da nisu bili zadovoljni načinom vođenja javnih konsultacija a isto toliko ih je reklo da su bili zadovoljni. Tri ispitanika se nisu mogla izjasniti jer nisu imali priliku učestvovati u konsultacijama. (Slika 7)

Slika 7. Zadovoljstvo ispitanika vođenjem javnih konsultacija

6. Ako niste, šta su Vam najveće zamjerke?

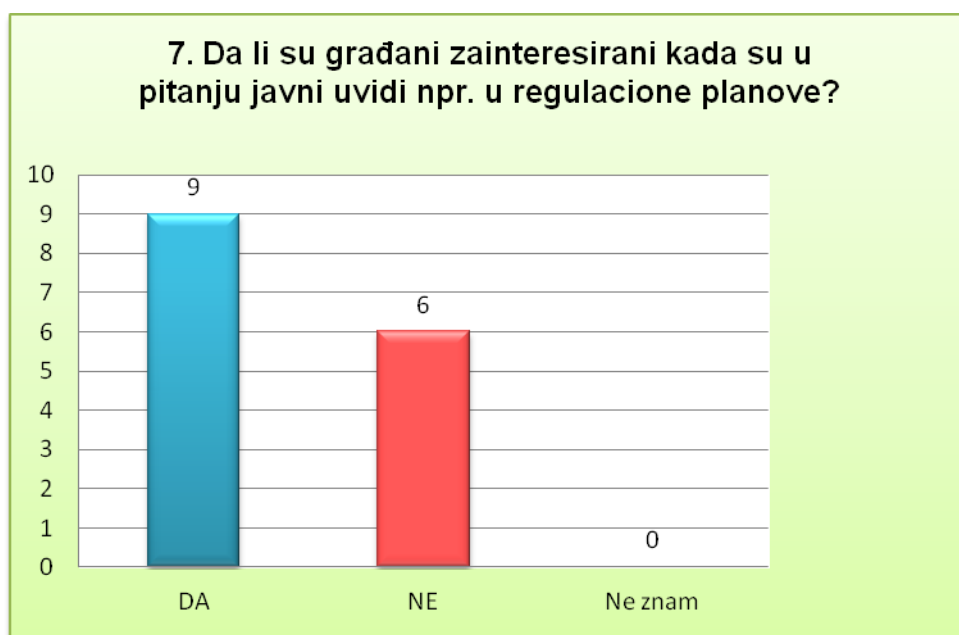
Slika 8. Prikaz rezultata nezadovoljnih ispitanika

Kod nezadovoljnih ispitanika imali smo različite odgovore, njih dvoje nije bilo zadovoljno informiranjem o materijalima konsultacija dok po jedan ispitanik nije bio

zadovoljan stručnošću vođenja konsultacija, informiranjem o vremenu konsultacija, ne uzimanjem dostavljenih komentara u obzir te jedan nije imao odgovor na postavljeno pitanje.

7. Da li su građani zainteresirani kada su u pitanju javni uvidi npr. u regulacione planove?

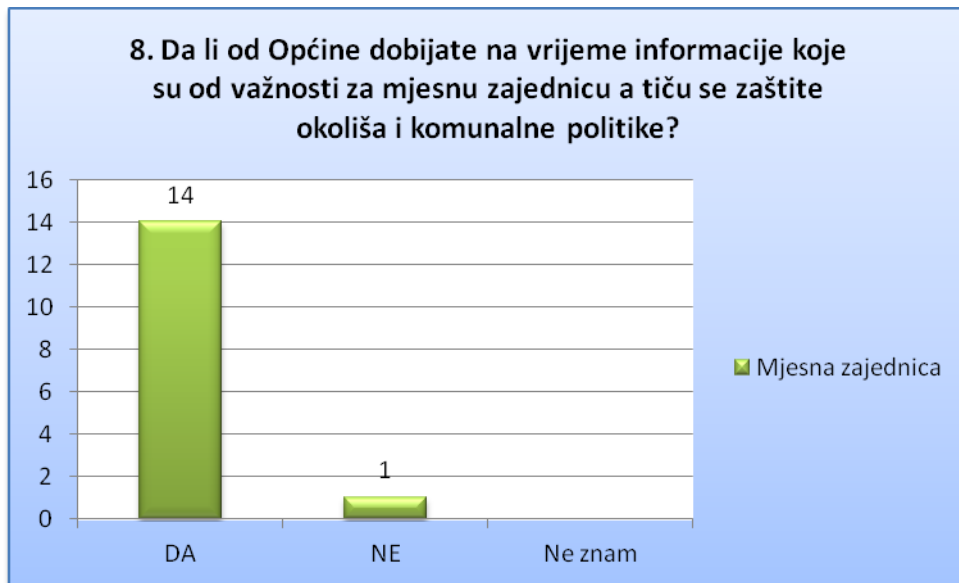
Analiza je pokazala da su građani u posjećenim mjesnim zajednicama zainteresirani u 60% slučajeva za javne uvide u regulacione planove. (Slika 9)

Slika 9. Zainteresiranost građana za javne uvide u regulacione planove

8. Da li od Općine dobijate na vrijeme informacije koje su od važnosti za mjesnu zajednicu a tiču se zaštite okoliša i komunalne politike?

Od ukupnog broja posjećenih mjesnih zajednica predstavnici 14 MZ su se izjasnili da na vrijeme dobijaju informacije, koje su važne za mjesnu zajednicu a tiču se zaštite okoliša i komunalne politike dok je samo jedan predstavnik istakao da to nije slučaj. (Slika 10)

Slika 10. Poštivanje rokova za dostavu informacija

9. Kakva je Vaša saradnja sa općinskim i kantonalnim službama, komisijama Općinskog vijeća, vijećnicima, javnim komunalnim preduzećima i kako biste je ocijenili?

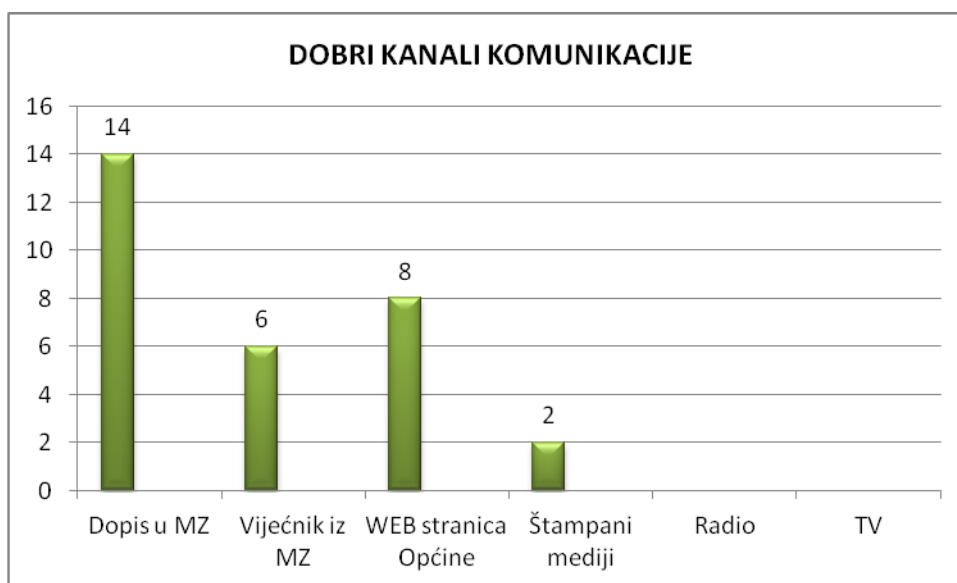
Od 15 mjesnih zajednica njih 11 je istaklo da generalno sa svim visim nivoima vlasti imaju dobru (6), veoma dobru (1), nedovoljnu (2) ili potpuno zadovoljavajuću (2) saradnju dok 4 mjesne zajednice nisu zadovoljne saradnjom sa kantonalnim nivoom (kantonalna javna preduzeća, organizacije, eko policija) ali su dobro (1), veoma dobro (2) i potpuno zadovoljni (1) saradnjom sa općinskim nivoom. (Slika 11)

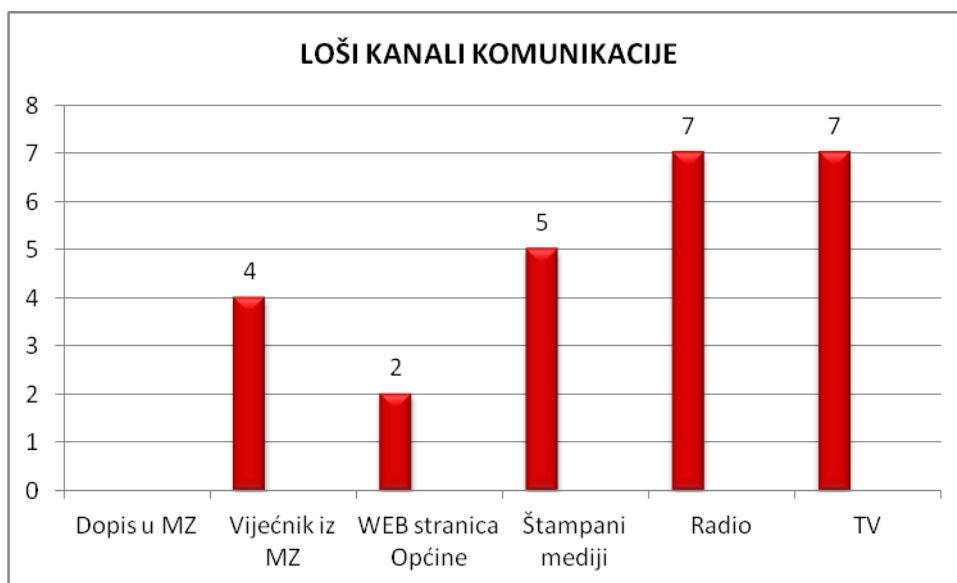
Slika 11. Saradnja mjesnih zajednica sa drugima

10. Koji kanali komunikacije su bili dobri za prenošenje obavještenja, a koji nisu bili uspješni i zašto?

Istraživanje je pokazalo da su *dopis u mjesnu zajednicu i web stranica Općine* **dobri** kanali komunikacije za većinu posjećenih mjesnih zajednica dok su *radio i TV* **loši** kanali komunikacije u prenošenju obavještenja kada je u pitanju nivo lokalne zajednice. Kod opcija *vijećnik iz MZ i štampani mediji* su podijeljena mišljenja, jer su za neke dobri a za druge loši kanali komunikacije(Slike12.i 13.)

Slika 12. Dobri kanali komunikacije u mjesnim zajednicama

Slika 13. Loši kanali komunikacije za mjesne zajednice

11. Da li smatrate da posjedujete dovoljno informacija o učešću javnosti u procesu donošenja odluka i pristupu informacijama?

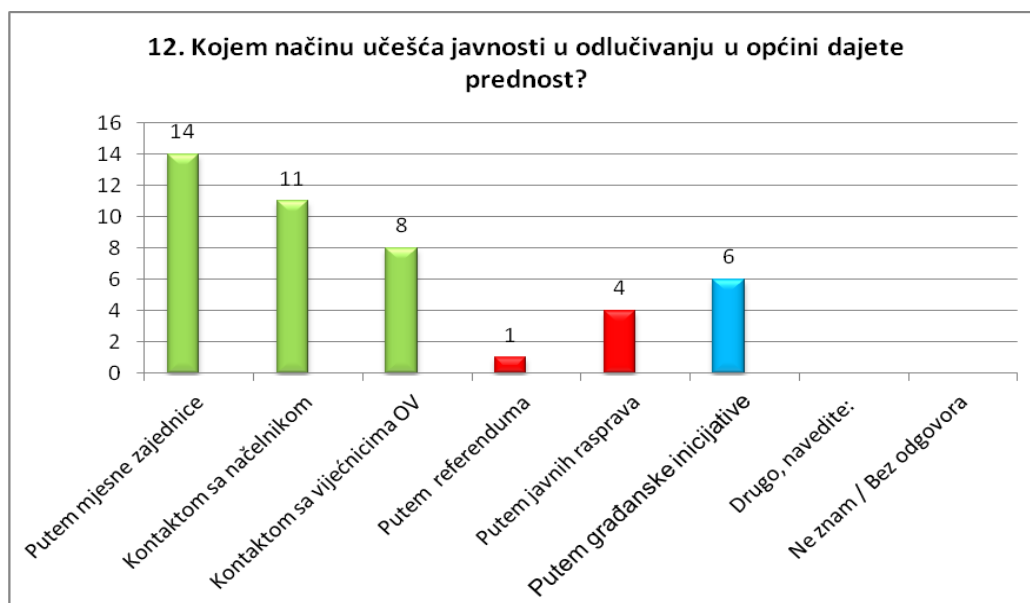
Odgovori na ovo pitanje izražavaju vlastiti stav ispitanika. 86,67% ispitanih se izjasnilo da posjeduje dovoljno informacija o učešću javnosti u procesima donošenja okolišnih odluka i pristupu informacijama. (Slika 14)

Slika 14. Znanje ispitanika o učešću javnosti i pristupu informacijama

12. Kojem načinu učešća javnosti u odlučivanju u Općini dajete prednost?

Većina posjećenih mjesnih zajednica preferira učešće javnosti putem mjesne zajednice, kontaktom sa načelnikom ili vijećnicima OV ili putem građanske inicijative dok se referendumu i javnoj raspravi ne daje posebna važnost. (Slika 15)

Slika 15. Načini učešća javnosti u odlučivanju

13. Da li smatrate da građani imaju potrebu za edukacijom o slijedećim temama?

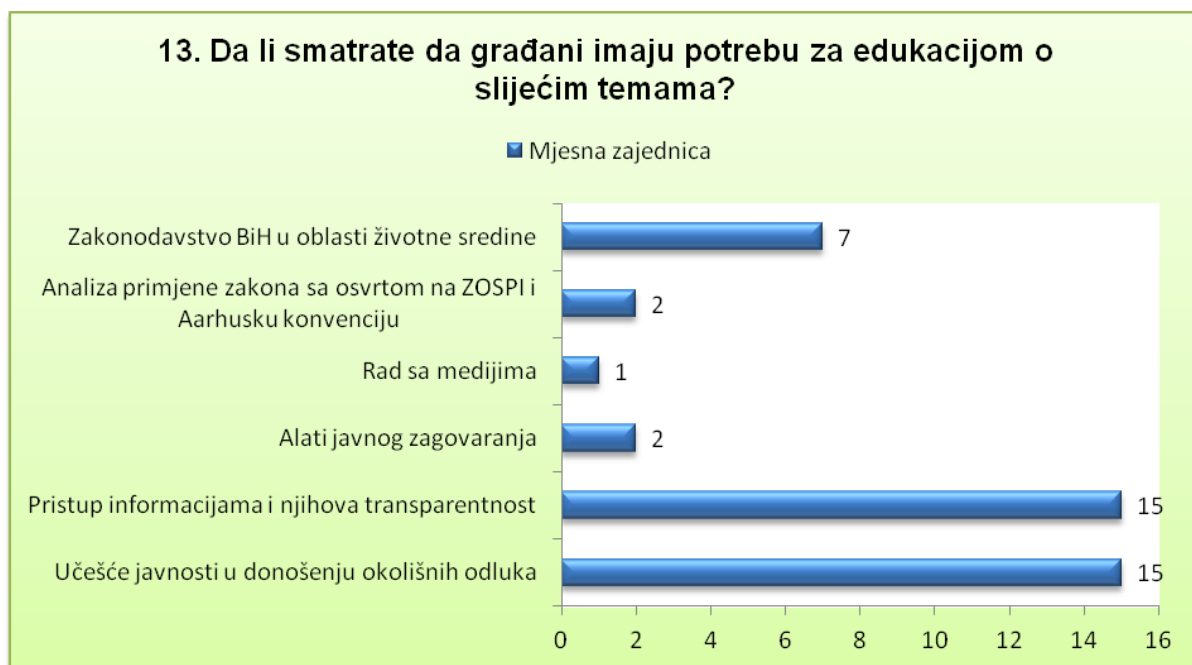
Kroz ovo pitanje smo željeli uvidjeti koje vrste edukacije su interesantne predstavnicima mjesnih zajednica, odnosno koje smatraju potrebnim za građane njihovih mjesnih zajednica. Dali smo im mogućnost da izaberu neke od šest ponuđenih tema.

Istraživanje je pokazalo da su sve mjesne zajednice, odnosno 100%, istakle da su građanima jako potrebne edukacije o Učešću javnosti u donošenju okolišnih odluka i Pristupu informacijama i njihova transparentnost.

Druga važna tema Zakonodavstvo BiH u oblasti životne sredine podržana je od strane 46,67 % ispitanih mjesnih zajednica.

Teme Analiza primjene zakona sa osvrtom na ZOSPI i Aarhusku konvenciju i Alati javnog zagovaranja ispitanci smatraju manje potrebnim za građane njihovih mjesnih zajednica jer su odgovorima podržali ih sa samo 13,33 %.

Edukaciju na temu Rad sa medijima ispitane mjesne zajednice smatraju nepotrebnom jer je samo jedna mjesna zajednica podržala. (Slika 16)

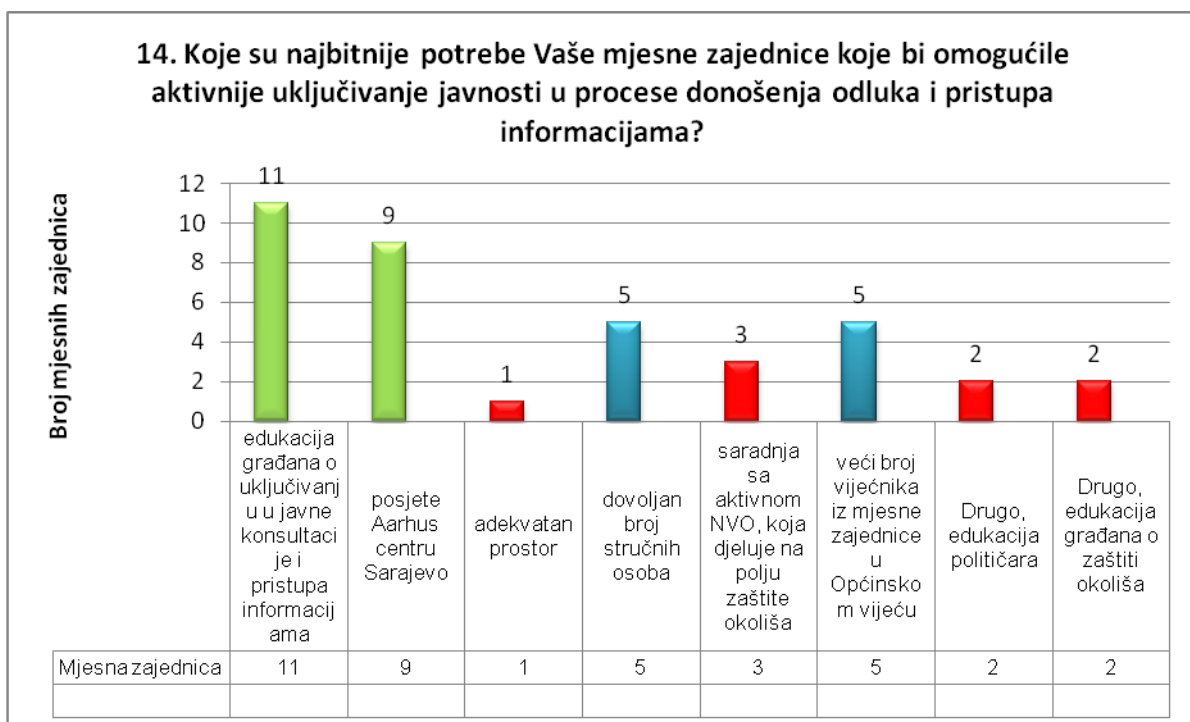

Slika 16. Potrebe građana mjesnih zajednica o ponuđenim edukativnim temama

14. Koje su najbitnije potrebe Vaše mjesne zajednice koje bi omogućile aktivnije uključivanje javnosti u procese donošenja odluka i pristupa informacijama?

U cilju sagledavanja potreba ispitanih mjesnih zajednica za aktivnije uključivanje javnosti u procese donošenja odluka i pristupa informacijama ponudili smo im osam mogućnosti.

Najveći broj mjesnih zajednica je iskazalo potrebu za edukacijom građana o uključivanju u javne konsultacije i pristupu informacijama (73,33%) te posjete Aarhus centru Sarajevo (60%), kao i dovoljan broj stručnih osoba ili veći broj vijećnika iz MZ u Općinskom vijeću (33,33%). Određen broj MZ (20%) smatra da je neophodna i saradnja sa aktivnom NVO, koja djeluje na polju zaštite okoliša dok 13,33 % MZ smatraju da je neophodna edukacija političara, ali i građana o zaštiti okoliša. (Slika 17)

Slika 17. Potrebe mjesnih zajednica za aktivnije uključivanje u javne konsultacije i informiranje

Zaključci

Bazirajući se na rezultatima ovog istraživanja može se zaključiti slijedeće:

1. Mjesne zajednice se ne informiraju/ pozvaju redovno na javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša.
2. Najzastupljeniji načini informiranja o javnim konsultacijama su dopis u mjesnu zajednicu i općinska web stranica.
3. Odziv građana na javne konsultacije vezane za donošenje odluka u oblasti okoliša ocjenjen je ocjenama ili dobar ili nezadovoljavajući.
4. Ispitanici, koji su participirali u javnim konsultacijama, bili su podijeljenog mišljenja o načinu vođenja istih.
5. 60% građana iz ispitanih mjesnih zajednica je zainteresirano za javne uvide u regulacione planove.
6. Četrnaest mjesnih zajednica dobijaju informacije na vrijeme, a koje su važne za mjesnu zajednicu i tiču se zaštite okoliša i komunalne politike dok u jednoj MZ to nije slučaj.
7. Većina mjesnih zajednica ima dobru, veoma dobru i potpuno zadovoljavajuću saradnju sa općinskim vlastima dok je ta saradnja nezadovoljavajuća sa predstavnicima kantonalnih institucija i preduzeća
8. Istraživanje je pokazalo da su *dopis u mjesnu zajednicu i web stranica Općine* **dobri** kanali komunikacije za većinu posjećenih mjesnih zajednica dok su *radio i TV loši* kanali komunikacije u prenošenju obavještenja kada je u pitanju nivo lokalne zajednice.
9. Većina posjećenih mjesnih zajednica preferira učešće javnosti putem *mjesne zajednice, kontaktom sa načelnikom/ vijećnicima OV ili putem građanske inicijative* dok se *referendumu i javnoj raspravi* ne daje posebna važnost.
10. *Učešću javnosti u donošenju okolišnih odluka, Pristup informacijama i njihova transparentnost i Zakonodavstvo BiH u oblasti životne sredine* su teme koje mjesne zajednice smatraju najvažnijim za edukaciju građana u njihovim mjesnim zajednicama.
11. Najveći broj mjesnih zajednica je iskazalo potrebu za edukacijom građana o uključivanju u javne konsultacije i pristup informacijama (73,33%) te posjete Aarhus centru Sarajevo (60%), kao i dovoljan broj stručnih osoba ili veći broj vijećnika iz MZ u Općinskom vijeću (33,33%).